

ETT HÅLLBART SYFTE?

2014-06-25

Av: Ekologigruppen

Förebilderna för hållbar stadsutveckling är många och i Sverige har det under de senaste åren vuxit fram flera framstående exempel där man har satsat stort på hållbarhet. Bo01 i Malmö och Hammarby Sjöstad i Stockholm är kanske de mest berömda, men även på många andra håll i landet satsas det på hållbarhet inom specifika projekt. Det pratas om att dessa ska få spridning och bidra till att höja kunskapen inte bara inom den egna kommunen utan även nationellt eller till och med internationellt. Men problemet är just att det handlar om specifika "hållbarhetsprojekt". Vad händer med de "vanliga" projekten? De som inte har en utpräglad hållbarhetsprofil.

Frånvaron av syfte

Allt för många gånger när jag blir inblandad i olika stadsbyggnadsprojekt saknar jag ett uttalat syfte med utvecklingen. Eller kanske snarare ett hållbart syfte. Ofta handlar det enbart om att skapa bostäder och skaffa större skatteintäkter till kommunen eller att en privat intressent vill göra en vinst genom att sälja mark. Men räcker det verkligen som motiv för att bygga stad? Borde det finnas ett intresse av att tillföra värden och därmed ställa högre krav än så? Tydligast blir frånvaron av hållbara syften vid utveckling i befintliga stadsdelar. Vad får den som bor i ett område ut av att det byggs 200 nya bostäder alldeles i närheten? Ibland verkar exploitörer och kommuner inte ens kunna besvara den frågan och hur ska de då kunna bemöta upprörda och oroliga boende och sakägare?

Slå två flugor i en smäll

Poängen är att vi måste börja tänka bredare när vi planerar våra städer. När vi väl ska tillgodose behovet av nya bostäder borde vi givetvis passa på att göra det bra – alltså hållbart. Genom att kombinera syftet att skapa fler bostäder med att samtidigt höja hållbarheten i stadsdelen kan man många gånger även öka boendekvaliteten för dem som redan bor där. Det kan exempelvis handla om att skapa ett större underlag för en tätare kollektivtrafik, ge plats för lokaler och även skapa ett kundunderlag för lokala verksamheter, öka tryggheten och säkerheten i gaturummet eller skapa en attraktiv mötesplats. Många människors vardagsliv skulle nog kunna förenklas med en minskad väntetid på bussen. Och många skulle nog uppskatta att kunna handla nybakade frukostfrallor på bageriet runt hörnet eller att hänga med barnen på en riktigt schysst lekplats.

I Norrköping har bostadsbebyggelse i anslutning till Strömparken även inneburit ett attraktivt läge för verksamhetslokaler. De boendes utblickar över parken bidrar till en högre trygghet i området och den restaurang som ligger i bottenvåningen är öppen kvällstid ökar tryggheten ytterligare.

Analysera stadsdelens hållbarhet

Genom att analysera hur en stadsdel ser ut och fungerar i dagsläget kan man få en bra bild av hållbarheten i området. Kan Yazmines 11-åriga dotter cykla till fotbollsträningen själv? Samlas Jannes matavfall in för kompostering? Känner Manuel sig trygg när han går hem på kvällen? Måste Eva-Lena ta bilen för att köpa mjölk? Om man därtill kartlägger vilka kvaliteter som bör bevaras och vilka brister som finns i stadsdelen idag, får man ett bra underlag för hur man kan utveckla hållbarheten samtidigt som man exempelvis ökar bostadsbeståndet. Kanske finns det ett skogsområde med några stigar i närheten, men för att komma dit måste man korsa en hårt trafikerad väg som dessutom bullrar så att man bli alldeles

matt. Då kanske lösningen handlar om att placera bostadsbebyggelsen i anslutning till vägen, skapa ett gaturum med säkra övergångsställen och samtidigt bevara och utveckla skogsområdet med motionsspår, utegym och en spännande naturlekplats.

I Barkarbystaden har man redan i ett tidigt skede börjat anlägga en stor dammanläggning som ska samla upp och rena dagvatten från stadsdelen och samtidigt vara ett attraktivt inslag i områdets stadspark.

Tillförda värden ger större acceptans – och hållbarhet

Vid en första anblick kanske den där skogsdungen verkade vara den enda "lediga" marken för en stadsutveckling med det enda syftet att skapa nya bostäder. Men med ett utvidgat syfte att öka hållbarheten i stadsdelen ter det sig allt mer tydligt att det är möjligt att bygga bostäder samtidigt som man kan bevara och utveckla skogsområdet, skapa en säker väg dit och dessutom minska bullret på söndagspromenaden. På så sätt kan många fler människor dra fördel av att det byggs fler bostäder inom ett område. Detta är givetvis bara ett exempel, och det kan lika gärna handla om att skapa cykelstråk som är trygga under dygnets mörka timmar, att öka möjligheterna för lokal service i området eller att anlägga en vackert utformad dagvattendamm i stadsdelsparken. Och riktigt så enkelt är det såklart inte alltid, det kommer att uppstå konflikter mellan olika intressen. Planering handlar just om att balansera dessa olika intressen. Utmaningen ligger i att kunna ge även de som bor i området värden som idag saknas. Genom att åtgärda brister och tillgodose behov samtidigt som befintliga kvaliteter bevaras är jag övertygad om att man kan vinna en större acceptans för en bebyggelseutveckling. Som en bonus kan man dessutom få en smidigare planeringsprocess. Med ett hållbart syfte kan man bidra till en stad där både de som bor i ett område idag och de som flyttar in i de planerade bostäderna har något att vinna.

Rubrikbilden är tagen från utställningen "Hembygd – någonstans i Sverige" producerad av Rot produktion och Arbetets museum, Norrköping.